

Bogdan SUCEAVĂ

Fiction-Ltd

Republica

POLIROM

Bogdan SUCEAVĂ

fiction-Ltd

Republica

roman

ISBN 978-606-501-010-1

128 pp.

16,90 RON

POLIROM

2016

Cuprins

<i>Personajele principale (în ordine alfabetică)</i>	7
<i>Notă asupra prezentei ediții</i>	10
Prolog	11
Actul I: Zorii Republicii	18
Actul al II-lea: Noaptea Republicii	54
Actul al III-lea: Reacțiunea contraatacă	145
Actul al IV-lea: Inchiziții	172
Entr'acte	251
Actul al V-lea: Dreptatea de la Târgoviște	255
Epilog	315
<i>Notă</i>	321

Actul I Zorii Republicii

Scena întâi

Acasă la Radu Stanian. În încăperea de zi. Pe o latură a încăperii, cel mai frumos șemineu din Ploiești. Pe perete odihnesc două iatagane minunate, cu șnururi de mătase roșie legate de mâneră. Lamele lor sunt din oțel de Damasc și lucesc ca o rază a istoriei trecute. Cu față la șemineu, un divan turcesc, acoperit cu o ciuvertură mătăsoasă, adusă de la Budapesta. Pernele mari, generoase sunt strivite, ca și cum stăpânul casei tocmai s-ar fi ridicat dintre ele. Radu Stanian tocmai l-a primit pe Mitică Călinescu, care intră cu ochelarii în mână.

MITICĂ CĂLINESCU (*își șterge fruntea de sudoare, vorbește pe un ton aluziv*): De ce ai răspuns dumneata la ușă?

RADU STANIAN: Am trimis servitorul la culcare.

MITICĂ CĂLINESCU (*abia a intrat, își pune pălăria în cuier*): Ai dreptate, cu cât mai secret, cu atât mai bine.

RADU STANIAN: Da, vezi dumneata, e casa mea. Dacă se află de conspirație, eu ajung să sap la sare. S-au mai văzut cazuri.

MITICĂ CĂLINESCU: Domnule! Gândește-te aşa: toți sunt oameni de onoare.

RADU STANIAN: Onoare, onoare, dar cam aprinși.

MITICĂ CĂLINESCU: Și asta nu-i de bine?

RADU STANIAN: Să te pui împotriva Domniei cu oameni aprinși? Nu, eu zic că nu e de bine. Trebuie oameni de familie, așezați la casa lor, cu mintea întreagă, care să tacă și să facă. Știa ai noștri vorbesc cam mult.

MITICĂ CĂLINESCU (*oarecum uimit*): Dar, dacă-s oameni așezați, mai vin la revoluție?

RADU STANIAN: Lasă-i că vin! Nu mai știi cum a fost la unșpe februarie? Hai, că-ți aduci aminte, ai fost și dumneata. Nu pierde românul ocazia să ia parte la o sculare pe cinste!

MITICĂ CĂLINESCU: La unșpe februarie n-am avut de ales. O luase razna Vodă Cuza, nu se mai putea cu el. Și-a primit ce-a căutat.

RADU STANIAN: Așa o fi. Dar uite... Știi ceva? Mie nu-mi prea place Candiano ăsta al dumitale.

MITICĂ CĂLINESCU: Al meu?

RADU STANIAN: Da, da, al dumitale.

MITICĂ CĂLINESCU: De ce al meu?

RADU STANIAN: N-ai botezat dumneata copilul lui unchiu-său?

MITICĂ CĂLINESCU: Asta e treabă de familie, n-are a face cu conspirația.

RADU STANIAN: La noi, conspirațiile în familie se fac. Acuma, familia dumitale aduce conspirația în casa mea. Asta e partea care mă cam neliniștește. Cum ziceam, nu-mi prea place când se aprinde Candiano ăsta al nostru. Sare cam repede.

MITICĂ CĂLINESCU: Așa e el, seamănă cu maică-sa. Aprigă femeie, grecoaica. D-aia se și zice că i-au ars călcâiele lui conu' Brătianu după ea în tinerețe... Ce să-i faci, seminția lordului Byron, grecoaicele astea, rebele, rebele! Bine că nu fac și femeile politică. Nici nu vreau să mă gândesc ce-ar fi făcut mă-sa dacă i-ar fi încăput o armă pe mâna. Dar poftim. Și s-a altoit sângele lu' mă-sa cu

NBRIS
sânge de italian. Cum să nu dea din asta cel mai aprins român? Și liberal peste poate.

RADU STANIAN (*privind spre fereastră, apoi spre șemineu*):

Să pună grecoaică mâna pe armă zici? De neînchipuit. MITICĂ CĂLINESCU: Vorba vine... Politica e ca o armă.

Dar știai povestea asta, că lui nenea Brătianu i-ar fi plăcut de maică-sa la tinerețe?

RADU STANIAN: Parcă am auzit ceva. Dar nu știu, zvonuri. Vorbește lumea.

MITICĂ CĂLINESCU: C-ar fi cerut-o de nevastă și ea nu l-ar fi vrut. A avut fandacsie mare cu italianul.

RADU STANIAN: Dar nu asta e grija mea, domn'e. Ci mă uit așa, la toată situațiunea. Uite cum a fost la unșpe februarie. Îmbrăcat în locotenent, cu sabia scoasă, cine era în rândul întâi, agitând poporul în contra lui Cuza? Candiano! Cum se face apoi treaba, Candiano își dă demisia din armată, pleacă la Paris și se întoarce de acolo avocat. Și pricopsește urbea noastră venind aici. Vorba dumitale, nu s-a dus la mă-sa la Buzău, a venit aici.

MITICĂ CĂLINESCU (*parcă alungând grijile cu mâna*):

Las' că e mai bine aici. Stau Ploieștii cu ochii pe el. Nici o lampă cu gaz să nu fie lăsată singură!

RADU STANIAN (*oarecum intrigat*): Ha! Care ochi pe el, frate? Uite că ne e recomandat de la București, de la conducerea partidului, carevasăzică de la nenea Brătianu, să facem conpirație în contra principelui tot cu el. Adică, vezi, de la Brătianu! Tocmai cu el, care acum patru ani a scos sabia pentru conpirațunea care l-a adus pe Vodă Carol. Acuma, ca să vezi, e pe dos. Peste astea, omul-cheie e prea aprins. Nu ți se pare că e pericol aici? Numai faptul că s-a schimbat partidul și e pericol mare, darămite cu oamenii ăștia, îcrengăți între ei de nu se poate...

MITICĂ CĂLINESCU: Ei, acum și dumneata... Se mai schimbă omul în politică. Toți suntem oameni, azi avem o părere,

mâine alta. Doar nu vrei să stea omul țeapăn ca reteveiul la liturghie.

RADU STANIAN: Ba mie asta mi se pare că aici e pericol.

Când pleci pe-o cale, ține-te, frățioare, tot de ea. Mori pentru cauză, dacă te-ai dat ei.

MITICĂ CĂLINESCU: Cu asta ai tras la țintă. Așa e, domnule, lumea pe la noi se cam schimbă. Ai dreptate! Dar eu întreb aşa. Dacă țara a apucat-o într-o direcție greșită? Ce să facă partidul? Știi cum se spune, că în politică geniul e să știi cum să schimbi oîștea.

RADU STANIAN: O fi, dar să te schimbi aşa, una-două?

Să sari într-o cauză după cum îți vine bâzdâcul?

MITICĂ CĂLINESCU: Dar cine face asta?

RADU STANIAN: Candiano al dumitale.

MITICĂ CĂLINESCU: Domnule, îți mai spun o dată, nu e al meu. E de capul lui. Și apoi nu e dintr-odată! Ne-au furat la alegeri, l-au închis pe Candiano, și-au bătut joc de alegeri la toate colegiile, adică nu s-a ajuns la treaba asta dintr-odată. Gândește-te numai câtă lume bătută pe chestii politice avem în Ploiești. E normal să se răstoarne situația și să fie altfel decât acum patru ani. Păi, patru ani sunt o veșnicie când e vorba de politică.

RADU STANIAN: Mă întrebi ce facem dacă țara o ia pe o direcție greșită? Hai, plecăm cu toții la țară, la moșie, și ne apucăm de grădinărit.

MITICĂ CĂLINESCU: Uite, răspunsul ăsta nu-mi place.

RADU STANIAN: De ce să nu-ți placă?

MITICĂ CĂLINESCU: Nu e un răspuns serios. Îți arde de brașoave. Nu te văd eu pe dumneata trecut pe ciorbă de lobodă.

RADU STANIAN: Ei, aş! La nevoie trece românul pe ce se găsește. Numai la ocna să n-ajungi, în rest totul e de bine.

MITICĂ CĂLINESCU: Are temei să conspire. Are toate motivele. Nu uita cât a suferit Candiano de la acest guvern de slugi nenorocite. A fost arestat în două rânduri,

pentru tulburări la alegeri. Deși e ales deputat de poporul Ploieștilor, a fost băgat la preventiv, cu pungașii și parlagii. Domnule, Candiano acesta al nostru a dat dovadă de tărie de caracter.

RADU STANIAN: Da, aşa e, dar sunt atâtea chestii! Acuma, poftim, s-a adunat cu Stan Popescu. Ce zici de ei?

MITICĂ CĂLINESCU: Asta da, combinație rară. Dar și Stan Popescu a fost bătut de zbirii guvernului, și el a ajuns la preventiv. E drept că, adunați împreună, sunt ca paiele cu focul.

RADU STANIAN: Știam eu că-mi dai dreptate.

MITICĂ CĂLINESCU: Cum să nu-ți dau, dacă aşa e? Niciodată nu vreau să mă gândesc ce pot face împreună.

RADU STANIAN (*cu distanță față de subiect*): S-au pricopisit Ploieștii cu un războinic adevărat. Stan Popescu!

MITICĂ CĂLINESCU: Mda. Ce să zic! Războinic!

RADU STANIAN: Zice că-a fost voluntar în legiunea lui Garibaldi! Că a luptat alături de Garibaldi! A mers la pas prin toată Italia, apoi s-a făcut voluntar în rebeliunea poloneză. Mor jurnalele liberale după el.

MITICĂ CĂLINESCU: Dar dumneata crezi că e adevărat? Adică toate bătăliile de care povestește... și campania din Italia, și bătălia cu cauzacii ruși în Polonia. Că, dacă ar fi adevărate, măicuță Doamne, Stan al nostru ar fi mai tare ca Ahil Peleianul.

RADU STANIAN: C-o fi, că n-o fi, asta a fost altădată. Ce-a mai rămas din el acumă? Uită-te la el. A dat în patima băuturii. și încă rău de tot. Când merge, suflă greu, îl auzi de la o poartă. Dacă urcă trei trepte, gata, a rămas fără suflu. D'aia nu-ți prea vine să crezi că a fost în bătăliile de care zice, pentru că acumă îi șade mai bine pe scaun.

MITICĂ CĂLINESCU: Ce le mai zvântă când se-apucă! La kilometru! Îl găsești prin oraș după șirul de sticle goale lăsate-n urmă.

RADU STANIAN: Poftim, cu ăştia facem noi revoluție progresistă. Și unde o facem? La mine în casă. S-au stricat la cap prin Europa și acum îmi cad mie cloșcă-n bătătură.

MITICĂ CĂLINESCU: Domnule, sunt recomandați de la București! Asta are partida noastră de încredere în Ploiești.

RADU STANIAN: Deh! Au garanții!

MITICĂ CĂLINESCU (*deodată, cutremurat de o impresie*):

Dar ce-ar fi să izbutească revoluția? Adică de-adevăratelea?

RADU STANIAN (*după un moment de reflecție*): Nici nu m-am gândit la asta. Mă gândesc tot mai mult la primejdie și mă întreb cât de răzbunător o fi neamțul de Vodă.

MITICĂ CĂLINESCU: Cum să te riști dacă nu te-ai gândit?

RADU STANIAN: Ce nu face omul pentru țară!

MITICĂ CĂLINESCU: Bine zis. Dar ce e mai aproape: pielea sau țara? (*Nu așteaptă răspuns.*) Și mai e ceva. Brătianu e cu revoluția progresistă. Iar Brătianu a fost mereu cu partida care iese. Nu se știe caz în care el să fi pierdut. Pe mine tare mă bucură gândul acestuia.

RADU STANIAN: Da, dar pentru noi Brătianu e departe, Candiano lângă noi. Iar eu pun casa la bătaie pentru întâlniri. Pielea, nene, asta mă doare pe mine, că pielea e mai aproape!

Scena a doua

Acasă la Radu Stanian. Aceeași încăpere. Se aude bătând în ușă.

RADU STANIAN: Da! Cine e acolo?

O VOCE: Eu, Radule, deschide.

RADU STANIAN: A, stimabile, bine ai venit. Tocmai vorbeam de dumneata.

ALEXANDRU CANDIANO-POPESCU (*intră ca o furtună*):

Poate că de data asta vorbeați de bine.

RADU STANIAN: Totdeauna de bine, frate căuzaș!

MITICĂ CĂLINESCU: Numai de bine! Tocmai ziceam că dumneata ești speranța mișcării progresiste! Că ai exact înainte vederea politică de care e nevoie azi! Că ce s-ar face partida liberală fără dumneata. Noi te vedem ministru, nu prefect.

CANDIANO (*privind în încăpere, văzând că sunt singuri*):

Suntem gata?

RADU STANIAN: Cu inima, oricând.

MITICĂ CĂLINESCU: Ce faci domn'e, de unde vii, de ce suflă așa?

CANDIANO: De la Grigorescu. Am dat și pe la el.

RADU STANIAN: Lume multă acolo?

CANDIANO: Cățiva prieteni. Popa Dinescu a fost și el, ca să binecuvânteze vinul.

MITICĂ CĂLINESCU: Bravos!

CANDIANO (*îl bate peste umeri și zâmbește*): Ai vorbit cu Ghiță Calup?

MITICĂ CĂLINESCU (*se bate peste stomac*): Vorbit! Avem cu ce hrăni revoluția până-n Joia de Apoi!

CANDIANO: Într-o mișcare ca a noastră, băcanul e la fel de important ca o citadelă.

Atunci Candiano se întoarse spre oglindă și se privi pentru o clipă. Își aranjă gulerul, apoi cravata. Își îndreptă reverul hainei.

Se întoarse, privi spre șemineu. Nu mai arsesee de mult focul acolo, nopțile de august fuseseră fierbinți. Bine curățat, îl inspiră să se aşeze pe marginea lui. Se aşeză și privi spre Stanian și Călinescu. Avea o privire aprinsă, cu subînțelesuri. Nu totdeauna privea așa, ci numai atunci când i se aprindea pasiunea. Zise:

— Avem câteva minute bune până vin ceilalți. E numai bine, pentru că tare doream să vorbim ceva. Voi ce credeți despre prefect?

— De cine? De prefect? zise Radu Stanian, prefăcându-se a fi uitat că Prahova are prefect. — Dar prefectul e mult timp la moșie. Mai un vinișor, mai o umbră. Ce știe el?

— Dar ce ne poate face un agent al reacțiunii, răspunse Stanian, atunci când un întreg comitet revoluționar ne proteguiește și se scoală în toată țara? La unșpe februarie cum a fost? N-aveam cum da greș atunci, nu dăm nici acum.

Candiano dădu din cap, ca și cum ar fi spus că lucrurile sunt complicate. Zise, arătând cu privirea spre masa din centrul încăperii:

— Comitetul revoluționar e la București, cu parte a comenzi la Pitești, că de acolo va trimite Brătianu telegramme, iar prefectul de Prahova e aici. Uite ce m-am gândit. Să nu-l apuce acțiunea tocmai în ziua în care nu trebuie. Să zicem aşa... Poate da telegramme și poate dezminți că ceea ce înfăptuim noi chiar are loc.

— Poate face asta?

— Cu telegramme mințite poate să strice multe, zise Candiano.

— Dar, dacă noi ocupăm telegraful în zori, de unde mai dă? întrebă Călinescu.

Candiano punctă cu degetul în aer.

— Dacă scapă la Predeal sau la Brașov, poate da telegramme de acolo. Un prefect de Prahova în exil poate să ne aducă armata austriacă pe cap. E serios ce spun aici. Trebuie să luăm în calcul și asta. Dacă ai noștri arestează guvernul la București, noi avem de opri reprezentantul guvernului din Prahova. Trebuie neapărat să-l arestăm și pe el.

Radu Stanian nu fu de acord cu judecata aceasta și zise:

— E prea tare. Nu ține. Dar s-ar amesteca austriecii în treburile noastre? Nu e mai bine să-l lăsăm în plata Domnului la moșie?

— Austriecii? Sigur că s-ar amesteca! zise Candiano cu determinare. — Atunci când e vorba de influența teutonă asupra gintei latine, sunt toți de o suflare. Uită că și-au scos ochii între ei mai an, că până la urmă tot de-o rasă sunt. Tot de-o simțire, și neamțul, și austriacul. Așa trebuie să privim treaba asta, să gândim locul Ploieștilor în lume cu harta Europei în mână. E bătălia dintre ginta germanică și ginta latină, tot vechea bătălie și acum. Știu, bine ar fi ca nemții să se bată între ei cât e ziulica de lungă, dar uite că au terminat cu treaba asta. Acum au trecut la tronul Spaniei, dintre toate câte-s pe lume.

Făcu un gest cu mâna prin aer, ca și cum ar fi urmărit curcubeul, apoi zise:

— Trebuie să-l arestăm pe prefect și mă gândeam unde să-l aducem.

— Unde? făcu Radu Stanian.

— Unde? zise și Mitică.

— Ei, unde? Ce casă onorabilă ne poate da nouă garanții? spuse Candiano arătând în jur.

— Onorabilă, onorabilă, zise Radu Stanian, dar nu se petrec căm multe într-o singură casă onorabilă? Nu-s căm multe într-un singur loc?

— E un loc sigur! spuse Candiano, coborând vocea cu o octavă.

Radu Stanian plecă privirea spre pământ, căzând pe gânduri. Parcă i se aşezase o piatră de moară pe piept.

Apoi se întoarse brusc spre Mitică Călinescu și îi spuse:

— Mitică, trebuie să te rog ceva în numele revoluției.

— Te ascult, frate, răspunse Mitică pătruns.

— Tu ești demisionar din armată, la fel ca și mine. Avem o treabă special pentru un ofițer instruit. Nu e treabă de joacă și ai să vezi de ce. E o chestie mare aici.